

Nr 79.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för högre lärarinneseminariet att för visst ändamål disponera terminsavgifter vid läroanstalten; given Stockholms slott den 5 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sam. Stadener.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Stadener anför här efter:

Rätt för högre lärarinneseminariet att för visst ändamål disponera terminsavgifter vid läroanstalten.

Vid granskning inom riksräkenskapsverket av högre lärarinneseminariets räkenskaper för budgetåret 1925/1926 framställdes följande anmärkning: Till Stockholms enskilda skolors sommarkoloni hade betalats årsavgift med 100 kronor, vilket belopp avförts å expensmedlen. Då ifrågavarande utgift icke bort bestridas av seminariets medel, anmärktes 100 kronor till ersättning av dåvarande rektorn vid seminariet Gust. Rud. Fåhræus.

I avgiven förklaring bestred Fåhræus kravet. Emellertid gillade riksräkenskapsverket anmärkningen och förpliktade Fåhræus att ersätta statsverket anmärkta beloppet, 100 kronor.

Häröver besvarade sig Fåhræus hos kammarrätten, som likväl ej fann skäl att göra ändring i riksräkenskapsverkets utslag.

Fåhræus fullföljde besvären hos Kungl. Maj:t, under anhållan tillika att, därest ändringsyrkandet icke kunde bifallas, Kungl. Maj:t ändock måtte befria honom från skyldighet att återbära ifrågavarande belopp. Genom beslut den 11 december 1931 förklarade Sig Kungl. Maj:t med regeringsrätten ej finna skäl att göra ändring i kammarrättens utslag, men medgav, att Fåhræus skulle få ersättning för vad han visade sig på grund härav hava utgivit, varjämte statskontoret ålades till Fåhræus utbetala sådan ersättning från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter.

I en till skolöverstyrelsen ställd skrivelse har nu Fåhræus anhållit, att skolöverstyrelsen ville hos Kungl. Maj:t tillstyrka, att för framtiden årligen ett belopp av högst 100 kronor måtte få uttagas av den med seminariet förenade normalskolans för flickor expensmedel för erläggande av årsavgift till stiftelsen Västra Edsviks flickskolekoloni. Denna koloni är Stockholms enskilda skolors sommarkoloni.

Till stöd för framställningen har Fåhræus anfört:

Stiftelsen Västra Edsviks flickskolekoloni har sedan år 1922 verkat för att bereda kostnadsfri sommarvistelse för elever i de högre flickskolorna, som eljest skulle få tillbringa sommaren i staden. Koloniverksamheten, som satts igång på initiativ från de statsunderstödda enskilda flickskolorna i Stockholm, understödes genom årliga bidrag från samtliga dessa skolor. Stiftelsens styrelse utgöres för närvarande av tre skolföreståndarinnor.

År 1926 fick statens normalskola från stiftelsens styrelse erbjudande att få sända ett antal lärjungar till kolonien under villkor, att skolan betalade en årsavgift av 100 kronor.

Anbudet antogs med tacksamhet, enär skolans lärjungar härigenom komma i åtnjutande av en fördel, som tidigare beretts lärjungarna vid de allmänna läroverken och folkskolorna (genom medel från barnens dag) samt, såsom ovan framhållits, även lärjungarna vid de enskilda skolorna. Sedan sommaren 1926 ha också tillsammans 48 elever från statens normalskola erhållit kostnadsfri sommarvistelse på landet 1 à 2 månader genom stiftelsens försorg.

Årsavgiften, som för de sista åren nedsatts till 50 kronor, har erlagts av läroverkets terminsavgiftsmedel. Vid statens normalskola förekommer ingen fördelning på olika kassor såsom vid de allmänna läroverken, utan expensmedlen (terminsavgiftsmedel och visst statsanslag) bilda en enda kassa. Då det alltså här icke finnes någon premie- och fattigkassa, varur eventuellt avgiften kunde tagas, har avgiften påförts expensmedlen.

Mot denna utanordning gjorde, som nyss nämndes, riksräkenskapsverket anmärkning, vilken gillades såväl av kammarrätten som av Kungl. Maj:t.

Fåhræus nyssnämnda framställning har överlämnats till Kungl. Maj:t av skolöverstyrelsen, som i skrivelse den 29 juni 1931 tillstyrkt bifall till framställningen, under framhållande av att syftet med densamma syntes överstyrelsen synnerligen behjärtansvärt.

I ärendet har *statskontoret* den 21 juli 1931 avgivit infortrat utlåtande och därvid anfört följande:

Det ändamål, som skall tillgodoses genom den i föreliggande ärende ifrågasatta utgiften, torde få anses ligga ganska fjärran från dem, som äro avsedda att täckas av de å riksstaten anvisade expensmedlen. Statskontoret finner sig därför icke kunna tillstyrka, att den i anslaget till diverse behov vid högre lärarinneseminariet ingående posten: expenser för högre lärarinneseminariet och normalskolan för flickor disponeras för gäldande av nu ifrågasatt årsavgift. Finnes densamma böra gäldas av allmänna medel, torde för ändamålet lämpligen böra anlitas de vid skolan inflytande terminsavgifterna. Emellertid synes riksdagens medgivande böra inhämtas, innan beslut i sådant hänseende utfärdas.

Departementschefen.

Den föreliggande framställningen går ut på att högst 100 kronor av de för statens normalskola för flickor avsedda expensmedlen årligen skulle få användas för erläggande av årsavgift till stiftelsen Västra Edsviks flickskolekoloni i syfte att bereda sommarvistelse för mindre bemedlade elever vid skolan. Statskontoret har framhållit, att en sådan utgift måste anses ligga ganska fjärran från dem, som skola täckas genom statsanslag till expensmedel, men däremot har statskontoret, för så vitt avgiften finnes böra gäldas av allmänna medel, hänvisat till att de vid skolan inflytande terminsavgifterna skulle kunna anlitas för ändamålet. Det syfte, man önskar vinna genom den gjorda framställningen, synes mig behjärtansvärt och förtjänt att främjas. Då härtill kommer, att utgiften är jämförelsevis obetydlig, hyser jag för min del inga betänkligheter mot att tillstyrka bifall till den gjorda framställningen. Medlen böra, på sätt statskontoret föreslagit, utgå från terminsavgifterna.

Alldenstund dessa avgifter enligt för riksdagen upprepade gånger framlagda beräkningar äro avsedda att till en del täcka utgifter av expensnatur och ett bifall till framställningen kan tänkas indirekt genom belastning av terminsavgiftskontot komma att inverka på statsbidraget till läroverkets expenser, torde riksdagens medgivande böra inhämtas; detta har också från statskontorets sida ifrågasatts. Framställningen avser tillstånd att erlagga årsavgift till viss uppgiven anstalt, nämligen stiftelsen Västra Edsviks flickskolekoloni. Det synes välbetänkt att tillståndet lämnas mera generellt, så att möjlighet finnes att för ändamålet anlita även annan institution av dylik art.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att rektor vid högre lärarinneseminariet i Stockholm må av de vid statens normalskola för flickor inflytande terminsavgifterna bestrida kostnaden för erläggande av årsavgift å högst 100 kronor till sommarkoloni för att möjliggöra sommarvistelse för obemedlade och mindre bemedlade elever vid normalskolan.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. B. Hammar.